

Samenvatting

Gemeenten zijn wettelijk verplicht, conform artikel 43a van de Alcoholwet, een preventie- en handhavingsplan vast te stellen.

In het proces van totstandkoming van het preventie- en handhavingsplan zijn externe expertise partijen en belanghebbenden uit gemeenten meegenomen. Er hebben inmiddels twee dialogen plaatsgevonden en een SWOT-analyse. Dit leidde tot draagvlak houdende ambities in het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028. *De hoofdambitie van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 is het middelengebruik bij jongeren onder de 18 jaar zo lang mogelijk voorkomen en het overmatig gebruik bij jongeren beperken.*

Onlangs heeft uw college ingestemd met de focusverbreding naar middelengebruik én heeft uw Adviesraad Sociaal Domein advies gegeven op het conceptbeleidsplan. Inmiddels zijn alle adviezen verzameld en verwerkt in het definitieve Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 dat in februari 2025 aan uw raad wordt voorgelegd.

Eerdere besluitvorming

Uw college heeft op 4 juni 2024 besloten in te stemmen met de uitbreiding jeugd & alcohol naar jeugd en middelengebruik (te weten: drugsgebruik, alcohol en roken/vapen).

Beslispunten

- 1) Het Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 voor te leggen aan de gemeenteraad ter besluitvorming
- 2) Een brief namens het college sturen naar de horecazaken en de sportverenigingen, met de primaire boodschap; *'Het college roept alle ondernemers in onze gemeente op om strikt te handhaven dat alcohol niet wordt verkocht aan minderjarigen.'*

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 22 januari 2025:

Conform.

1. Aanleiding

Gemeenten zijn verplicht in het kader van de Alcoholwet (artikel 43a) een preventie- en handhavingsplan op te stellen. De Alcoholwet heeft als doel om schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcohol gerelateerde overlast terug te dringen. Deze wet valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en is daarmee primair een gezondheidswet, maar heeft nadrukkelijk raakvlakken met handhaving en veiligheid (overlast openbare ruimte).

2. Context

De regionale werkgroep Jeugd en Middelen is in 2023 gestart met het proces om te komen tot het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 - 2028. In januari 2024 heeft een eerste brainstormsessie plaatsgevonden, om te komen tot bovengenoemd beleidsplan. Bij deze sessie waren ca. 15 vertegenwoordigers van gemeenten en (zorg)instellingen aangesloten. Hier werd o.a. de samenhang van alcoholgebruik, drugsgebruik en roken/vapen besproken. Tevens werd het belang van een integrale aanpak om deze problematieken tegen te gaan benadrukt. Naar aanleiding van deze bijeenkomst is aan uw college het beslispunt voorgelegd om in te stemmen met een focusverbreding van jeugd & alcohol naar jeugd- en middelengebruik (te weten: drugsgebruik, alcohol en roken/vapen).

In juni 2024 heeft een tweede brainstormsessie plaatsgevonden, waar diverse externe partijen bij zijn aangesloten. Denk hierbij aan gemeenten, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg, Mondriaan, Trajekt (o.a. jongerenwerk), Maatwerk in Kinderopvang en Partners in Welzijn (MIK en PIW Groep), Regionale Interventie en Expertisecentrum (RIEC), politie, Het Alternatief (Halt) en Zorg- & Veiligheidshuizen. Door het uitvoeren van een SWOT-analyse hebben we de mogelijkheden en uitdagingen voor onze gemeente scherp in beeld gebracht. Door onze sterke punten te benutten, zwakke punten aan te pakken en kansen te grijpen, kunnen we de in dit beleidsplan geformuleerde ambities realiseren.

3. Gewenste situatie

Door het aanleveren van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 wordt een helder beeld verschaft over de voorgenomen ambities en doelstellingen die helpen voorkomen dat jongeren (vroegtijdig) verslaafd raken aan alcohol en/ middelen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Met het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 beogen we verslavingsproblematiek onder jongeren terug te dringen en/of te voorkomen. Dit kan in de toekomst leiden tot kostenbesparing in gezondheidszorg, verbeterde levenskwaliteit voor het individu en maatschappelijke winst, dit door het verminderen van potentiële criminaliteit en minder verlies van productiviteit.

5. Effect op de openbare ruimte

Verslavingsproblematiek heeft op verschillende manieren aanzienlijk invloed op de openbare ruimte.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee niveaus namelijk:

- Fysieke invloed; (1) Verontreiniging, gebruik van injecteerbare drugs kan bijvoorbeeld leiden tot het achterlaten van naalden in de openbare ruimte, dit kan een risico vormen voor zowel de gebruiker als omwonende., (2) Vernieling.
- Sociale invloed; (1) overlast; gebruikers kunnen luidruchtig, verward en/of agressief gedrag vertonen in de openbare ruimte, (2) onveiligheidsgevoel bij omwonende, (3) stigmatisering van de gebruiker, dat kan leiden tot uitsluiting.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

Op basis van dit beleidsplan zal begin 2025 een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan worden opgesteld. In dit uitvoeringsplan zal per deelambitie bepaald worden of uitvoering regionaal of lokaal wordt ingevuld. Hierbij kijken we steeds op welke manier we de meeste impact denken te kunnen realiseren. Het streven is om het uitvoeringsplan zo op te stellen dat realisatie van het uitvoeringsplan past binnen de reguliere middelen die de 16 Zuid-Limburgse gemeenten reeds inzetten op het gebied van verslavingspreventie.

Dit betekent concreet voor de gemeente Maastricht dat de uitvoering van het beleidsplan wordt bekostigd uit bestaande begrotingen van taakveld 6.1 en taakveld 6.2. Dit vraagt geen extra middelen.

Tabel 1 Regulier middelen GGZ- preventie waaruit gedeeltelijk verslavingspreventie gefinancierd wordt.

Reguliere middelen Verslavingspreventie	2025	2026	2027	2028
Gehele beschikbare Budget – 570610505 GGZ-Preventie. (Een gedeelte van dit budget gaat naar verslavingspreventie)	€660.130	€660.130	€660.130	€660.130
Verslavingspreventie	€382.160	€382.160	€382.160	€382.160

Belangrijk om te vermelden dat subsidies vanuit dit beleidskader onderdeel uitmaken van het voorstel om invulling te geven aan de taakstelling subsidies Sociaal Domein door verlaging van de beïnvloedbare subsidies professionele instellingen vanaf 2026. Hierdoor kunnen de bovengenoemde bedragen in tabel 1 in de toekomst mogelijk afwijken.

In 2025 is voor €30.000 euro aanvullend een beroep gedaan op incidentiele GALA-gelden om bestaande interventies een impuls te geven. Eind 2026 zal bij de tussentijdse evaluatie bekeken worden welke financiële mogelijkheden er dan zijn.

Tabel 2 Regionaal gereserveerde middelen onder OKO tot en met 2026

Communicatie: (voor opgroeien in een kansrijke omgeving OKO)	Regionale inzet OKO		€ 10.000,-
---	---------------------	--	------------

Regionale middelen gereserveerd voor campagnes en communicatie, waaruit mogelijk ingezet kan worden.

Btw, Alle activiteiten, btw compensabel of niet, moeten gefinancierd worden binnen dit financieel kader.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

Betrokken partners bij het proces om te komen tot het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028: 16 Zuid-Limburgse gemeenten (vertegenwoordiging door 8 gemeenten), RIEC, Politie, Welzijnswerk Trajekt, Mondriaan, HALT en GGD Zuid-Limburg.

Vanzelfsprekend is de adviesraad van iedere Zuid-Limburgse gemeente betrokken bij het proces.

Belangrijkste aanpassingen naar aanleiding van de reacties adviesraden:

- Duidelijkere doelstellingen: De ambities zijn concreter geformuleerd en gekoppeld aan meetbare resultaten.
- Meer aandacht voor de omgeving: Er wordt meer aandacht besteed aan de rol van ouders, sportverenigingen en andere omgevingsfactoren.
- Flexibiliteit: Het beleidsplan is aangepast om beter te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en trends.
- Samenwerking: De samenwerking met partners wordt verder versterkt.
- Communicatie: Er wordt meer aandacht besteed aan effectieve communicatie naar de doelgroep.

De adviesraden worden, net als de doelgroep en betrokkenen van het beleidsplan, bij het opstellen van het uitvoeringsplan betrokken.

11. Voorstel

- 1) Het Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 voor te leggen aan de gemeenteraad ter besluitvorming.
- 2) Een brief namens het college sturen naar de horecazaken en de sportverenigingen, met de primaire boodschap; *'Het college roept alle ondernemers in onze gemeente op om strikt te handhaven dat alcohol niet wordt verkocht aan minderjarigen.'*

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Gezondheidsbeleid zal toezicht houden op de uitvoering. Voor evaluatie en het monitoren zal er gebruikgemaakt worden van het nalevingsonderzoek en de jeugdmonitor van de GGD.